Førsteblad

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 2 | Fylke: Telemark

Tilleggsspørsmålnr. | Herad: Heddal

Emne: Transport av høy | Bygdelag: — " —

Oppskr. av: Johannes H. Tveitan | Gard: Tveitan

(adresse): Tinnegrend st. | G.nr. 51 Br.nr. 1

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Eg brukar alltid Heddølmål det eg best kann. —

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):
Eg samraad meg med ein truverdug kar, Lars Tjerstaud (79 år) gardbr. hr. v.—

SVAR

Det er stor skilnad paa Høytransport naa og for 70-80 år sidan. Paa husmannsklassar bar dei høyet i taug, ja viubann med for taugvarå faa. „Kjessur" vart og mykje bruka av alle som hadde jord. Det var ei stor korg med viuband til ha over akslerne. Den var gjord av kløyvde viur, av bjørk og vier. Botn av vrine viur. Dei kunne vera eml. 1 m. høg og 70-80 cm i tvermaal. Det var mest kvinnfolka som bruka „kjessur". Dei rispa lauv og rutka smaa-høy, bar heim og la til turk, hånd og høybreie.

1. Ja. Svar ovanfor. Dei skar utmarken „slaatte" mykeu „slaattestull". Ein og annen slær „dem dag i dag. Paa mykor „staaret" dei, legg i slakk og dreg heim når føre kjem. Dette gjeld da helst dei som har lite med for.

2. Det me endda kallar Høyslø(i)aa hadde for for 80-100 aar sea stemeiar. Seinare vart meiarne avløyst av kubbehjul bak. Framme hadde dei meiar, umlag 1 m. lange. Saa vart meiarne heilt burte og Høvogna kom fram for umkring 60 år sidan. Utløur var mykje skjeldnahev. Derimot, paa stulen slog dei hadde høyet paa „treo" over stallen – og fora hestane od det naar arbeidet i skogen tok til „Bruksekjøring". B. trøgot.

2425

Nå dei bar inn høy hadde mannen taug eller viu-
band som han "fesla" seg for (Fesle, laga byra fetlug
og smette armane inni. Kjerringa - Kvinnfolka-
bruka "Fjesse" (ei). Nei trille høy i meisor eller sekk
bruka dei ikkje hr. hiarne har skog og der fe
ikkje slåtte dalar eller dompein. Det høyrer nok
Fjellbygda til. Høypestieng finst ikkje hr.-
I 1895 kom ein gardbr. hr fra Skien med Tjøru linir,
Hampeband som var tjøra. Dei batt dei umkring
stolpar og staur nedsatt i Jordi. Det var den
fyrste høihesja hr. Folk kom mannjamt for
sjaa paa. Ein slags hesja hadde dei vel før og
men for tungvinn og lite bruka: Tykke 2 m. stol-
par. Dei bora dei hol i paa skraa, slo dei pin-
nar og la fine stengar paa pinnane, saa
høy paa stengane. Lange staur, uppbøgde
framme, sett dei hest for og kallar "Slepeborring"
(ein) Til anna bruk og paa ujevne vegar.
Av raa høy - gras, eit par bøser i garden.-
3. Paa vinterføret
4. Svar sp. 2. Høyslaaa - ein - sjølv um den nå
har 4 hjul. Ulike storleikar 2.5 m x 1 m x 1 m. Det
kan nok vera større og mindre Dei nyaste er laagare
grindar (ei grind) paa. Modell: "Moelvsløaar".
Tjekaske - stive - stivskaak (ei) har krøkar som
hektas inn i kumpien paa framakslen.-
Sjaa svar under 2. Skomring paa vinterslaaa.
I Høyaanna kjøres ein hr paa ein eigen grunn.
Særskilt Høyvogn til korn og høy.
Paa et lass tørt høy legg me maa uppa
til 300 kg. For ein mannsalder sea snaut 1/2
parten. Skrape alt saman tilsidst, "Skrapslåa"
Meid lang og stong. "Bendestong (ei) snøre
fast - med taug. Vinterlasset langt mindre 1/2 part.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

2435

Paa mòka faa stellet i Bygda brūkas
mòk 2 hestar - korhestar - for höyslòaaen. Felles-
slaat kunne vel vore men da paa Stūlår
(fleirtall) Stūlen eintall men da fyre 1840 åra.
Paa den tid deiling av stūlen her i gremma.
Ai kjörde etter som dei trong höyet om våten.
(vinteren) Her i Tūmegrend har dei ei heil
grend med stūlar, 12 eigarar. Tommersveg. Hestar
med smaa lass lie vegen blei fast og god.
Lite bli kjört heim her. Foret til hestane som
er paa Brūkskjöring om våten.
Brūksky. = Tommerskjöring

2425

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING